

Predarea adjectivelor în texte de specialitate

L. Prozor-Barbalat

Articolul de față propune o analiză a adjectivelor ce joacă un rol important, ca și celelalte părți de vorbire, în predarea textelor de specialitate.

Adjectivul este partea de vorbire care:

- a) exprimă o calitate a unui obiect (*an interesting lecture, a good method*);
- b) are categorie gramaticală a comparației: *This process is better than that one*;
- c) îndeplinește funcțiile sintactice de atribut, apozitie, nume predicativ, element predicativ suplimentar [1].

Spre deosebire de limba română, unde adjectivul are flexiune de gen, caz, număr și comparație, adjectivul din limba engleză nu se schimbă după gen, număr și caz. Singurul mod de marcarea formală este comparația:

un (o) student(ă) intelligent(ă) – a clever student;

studenți(te) inteligenți(te) – clever students;

Lección a treia este mai ușoară decât lecția a cincea – Lesson 3 is easier than lesson 5.

Conținutul categoriei gramaticale a comparației constă în faptul că la obiectele din lumea înconjurătoare calitățile pot apărea în măsură egală:

Food treated by dehydrofreezing is as moist as commercially dried food. English is as good as French; sau în măsură egală: Gradually frozen products have a shorter shelf life than quickly frozen products. English is better than French.

Spre deosebire de limba română, unde adjectivul se folosește după un substantiv: *o carte bună, un student bun*, în

limba engleză adjectivul se întrebuițează înaintea substantivului, *a good book, a good student*; ceea ce îi face pe studenți să nu traducă corect din limba engleză în limba română sau viceversa. Ex: *processed milk – lapte prelucrat (și nu prelucratul lapte); baked bread – pâine coaptă (și nu coapta pâine); pressed cheese – cașcaval presat (și nu presatul cașcaval)*.

Textele de specialitate dintr-o limbă sau alta presupun o traducere adecvată și în limba în care se face traducerea. Cele mai des întâlnite greșeli în traducerea unor texte din limba engleză în limba română sau viceversa sunt cele ale părților de vorbire (a părților de propoziție), deoarece studenții necunoscând aceste părți de vorbire în limba română și în limba engleză deseori le traduc incorect.

Ex: *Canned food has a long shelf life (Produsele conservate au un termen mare de valabilitate și nu conservarea produselor...)*. *The fermented dough is taken to a dividing machine. (Aluatul fermentat este transportat spre mașina de divizare și nu fermentarea aluatului...)*.

În limba engleză ca și în limba română, adjectivul are trei grade de comparație: gradul pozitiv nemarcat arată prezența normală a unei calități a obiectelor, fără a face vreo comparație: *It is delicious. Fish is tasty*, gradul comparativ compară două obiecte, indicând prezența calității la obiectele comparate în măsură egală (comparativul de egalitate: *Oranges are as good as bananas*) sau în măsură inegală (*Stewed meat is healthier than roasted meat*), sau de inferioritate (*Unit III is less interesting than unit II*). Gradul superlativ arată că un membru al unui grup posedă calitatea comparată în cel mai înalt grad, prin intermediul unei comparații directe (comparativul relativ: *It is the most delicious*) sau fără comparație directă (superlativul absolut: *It is very delicious*.)

Adjectivul demonstrativ determină un substantiv, indicând în principal apropierea sau îndepărtarea de vorbitor. În limba engleză, adjectivul demonstrativ, spre deosebire de toate celelalte adjective, are forme deosebite după număr, dar nu și după gen și îndeplinește funcția sintactică de atribut: *this jar-these jars; that method-those methods*. Funcțiile demonstrativului *this/that, these/those* sunt: a) funcția deictică (context situațional) de a indica orientarea în spațiu sau în timp: *These students, right here, are quieter than those*; b) funcție anaforică, de referire la un obiect menționat anterior: *I saw your French teacher in a new car. This car is really something*; c) funcție cataforică, de referire la un obiect asupra căruia se fac precitări ulterioare: *These books are very good*; d) funcție emoțională, de scoatere în evidență a substantivului determinat: *This, John Black, is always listening music at night*.

Un alt tip de adjectiv în limba engleză este cel posesiv, care înlocuiește posesorul și determină numele obiectului posedat: *John's stamp collection is very valuable. His collection is very valuable*. Adjectivul posesiv se acordă în gen și număr cu numele obiectului posedat: *her book* – cartea ei, *his book* – cartea lui, *their books* – cărțile lor. *Look, there is a fly in your tea*.

O situație particulară în limba engleză, o prezintă substantivele, denumind părți ale corpului (*hand, head, body, leg*) și articole de îmbrăcăminte (*coat, hat, shoes*) care sunt întotdeauna precedate de adjectivul posesiv în limba engleză, spre deosebire de limba română, unde el este de obicei omis. *He has a hat on his head*. (Are o pălărie pe cap) *Lend me your umbrella, will you?* (Umrumută-mi te rog umbrela (ta)) [2].

Adjectivul interogativ determină numele obiectului asupra căruia se cer informații: *What new methods have you used recently?* Adjectivul interogativ are categorie gramaticală de caz

(G: whose) și poate îndeplini funcția sintactică de atribut [3]: *What processes did he use?* sau de marcă, introducând propoziții subordonate: *I asked him what English books he had read recently.*

Unele interogative se folosesc și ca adjective și ca pronume: *Which book is more important? Which of these is more important?*

Următorul tip de adjectiv necunoscut studenților este cel nehotărât, care determină substantivul într-un mod global: (*all the methods, every student*) sau parțial (*each student, either side*). Adjectivul nehotărât este invariabil ca formă și îndeplinește funcția sintactică de atribut: *Each student must do his homework.* Adjectivul nehotărât *some* = ceva, niște, puțină, unii, unele, câțiva, câteva, vreo, vreun se întrebuițează în propoziții afirmative și indică existența unui număr restrâns de lucruri, ființe, a unei cantități restrânse. Acesta este folosit cu substantive numărabile la plural și cu substantive nenumărabile la singular: *There are some fruits on his plate. She bought some sugar.*

Următorul tip de adjective sunt cele nehotărâte. Acestea sunt o subdiviziune a adjectivelor nehotărâte, care indică absența obiectelor sau a calităților acestora:

No = *nici un (ul), nici una (din mai multe)*: *No peach was eaten. No table was reserved. Neither* = *nici unul din, nici un (din doi)*: *I asked him two questions, but he answered neither of them.*

După cum am observat, majoritatea adjectivelor îndeplinesc funcția sintactică de atribut, iar o parte din ele, cele predicative, îndeplinesc funcția de nume predicative în propoziție [4]:

The student is afraid to speak in front of the classroom; The animal is alive. Verbele copulative: *be, stand, seem, appear, look, become, grow, get, turn, keep, remain, continue* sunt urmate de adjective (și nu de adverbe) cu valoare de nume predicative [2]. *He*

is clever. The bucket was heavy. The cake is round. Cea de a treia parte a adjectivelor poate fi întrebuințată atât atributiv cât și predicative: *The old man has come again. He is very old.*

Din studiul efectuat mai sus, concluzionăm, că majoritatea adjectivelor din limba engleză au aceeași formă atât la numărul singular, cât și la plural, cu excepția adjectivelor demonstrative. Sunt folosite înaintea substantivelor și nu după, ca în limba română și se împart în trei grupe mari:

- a) adjectivele care pot fi întrebuințate atât atributiv cât și predicative;
- b) adjectivele ce nu pot fi întrebuințate decât atributiv;
- c) adjectivele ce pot fi întrebuințate numai predicativ.

Pentru a evita erorile în traducerea unui text de specialitate, trebuie să fim foarte atenți la traducerea părților de vorbire, și în special la adjective.

Bibliografie:

1. Galațeanu G., *Gramatica limbii engleze*, București, 1988.
2. Iastremschi V., Mucuța E., *English grammar. Theory and exercises*, Chișinău, 2002, pp.96-99.
3. Ganshina M. A., Vasilevskaya N. M., *English grammar*, Higher school publishing house, 1964, pp. 78-90.
4. Blokh M. I., *Theoretical English grammar*. Moscow, 1983, pp. 203-220.